

HANDLINGSPROGRAM FÖR SKADEFÖREBYGGANDE INSATSER OCH RÄDDNINGSTJÄNST



Foto: räddningstjänsten



Foto: räddningstjänsten



Foto: räddningstjänsten

Antagen av

Gäller från 2011-

Antagen av kommunfullmäktige 111128 §123

För mandatperioden **2011-2014**

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Vännäs kommun	
1.2	Handlingsprogram	
2	Risker i vårt samhälle	4
2.1	Fakta om olyckor	
2.2	Olycksutveckling - en prognos	
2.3	Arbete – Näringsliv	
2.4	Bakgrund	
3	Risker i vårt samhälle	9
3.1	Fakta om olyckor	
3.2	Kommunal riskanalys	
3.3	Sammanfattning av riskanalys	
4	Räddningstjänstens insatser i Vännäs kommun	11
4.1	Olyckor som kan inträffa	
4.2	Kommunens säkerhetsmål	
4.2.1	Olycksförebyggande verksamhet – organisation	
4.2.2	Systematiskt brandskyddsarbete	
4.2.3	Tillsyn av särskilt farlig verksamhet	
4.2.4	Tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor	
4.2.5	Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor	
4.2.6	Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll	
4.2.7	Prestationsmål (förebyggande)	
5	Räddningstjänstens organisation	14
5.1	Räddningskårens organisation	
5.2	Ledningsorganisation vid insats	
5.3	Ledningsorganisation vid stor olycka/extraordinär händelse	
6	Kompetens	16
7	Räddningstjänstens insatsförmåga	16
7.1	Bränder	
7.2	Trafikolyckor	
7.3	Utsläpp av farliga ämnen	
7.4	Övriga räddningsinsatser	
7.5	Komplexa olyckor	
7.6	Målsättning för Vännäs räddningstjänst	
7.7	Uppföljning	
8	Övning	19
9	Brandvattenförsörjning	19
10	Larmning	19
11	Varning till allmänheten	20
12	Information	20
13	Samverkan/avtal	21
14	Räddningstjänst under höjd beredskap	21

1 Inledning

Den 1 januari 2004 trädde lag om skydd mot olyckor, LSO, (2003:778) i kraft samtidigt som räddningstjänstlagen från 1986 upphör att gälla. I den gamla lagstiftningen fanns en kommunal skyldighet att upprätta en räddningstjänstplan och regelverket kring räddningstjänst var mycket detaljstyrd. I och med lag om skydd mot olyckor ska kommunerna styra sitt arbete mot skydd mot olyckor med mål utifrån nationella mål.

Styrningen ska ske genom handlingsprogram, dels för räddningstjänst (skadeavhjälpande verksamhet) och dels för den förebyggande verksamheten (skadeförebyggande) som kan utgöras av ett gemensamt dokument.

Detta handlingsprogram beskriver Vännäs Kommuns arbete enligt lagen om skydd mot olyckor och omfattar både förebyggande åtgärder och räddningstjänst. Lagen om skydd mot olyckor omfattar olyckor som kan ge upphov till räddningsinsatser, dessa utgör cirka 35 – 40 % av alla olyckor. Därför är det lämpligt att kommunen tar ett helhetsgrepp i arbetet mot olyckor.

Ett framgångsrikt olycksförebyggande arbete kräver samverkan från samtliga kommunala förvaltningar, men också från alla som bor och verkar i kommunen. Det är också viktigt med samverkan med andra myndigheter och grannkommuner för att få ett samlat grepp över riskbilder och de förebyggande åtgärder som vidtas och planeras i framtiden. Förutom lagstiftningarna så finns det ekonomiska skäl för en kommun att ha ett aktivt säkerhetsarbete för att minska på skadekostnaderna.

Detta handlingsprogram ska ses som starten på en långsiktig process, där samtliga kommunala förvaltningar och bolag ska delta i syfte att ständigt förbättra säkerheten och tryggheten för innevanarna i kommunen.

Behovet att samhället stöder med räddningstjänståtgärder definieras av följande kriterier:

- Behovet av ett snabbt ingripande.
- Det hotade intressets vikt.
- Kostnaderna för insatsen.
- Omständigheterna i övrigt.

1:1 Vännäs kommun

Inom kommunen finns tre tätorter Vännäs, Vännäsby och Tväråbäck med viktiga företag. Av det totala antalet lägenheter i Vännäs kommun utgör en stor del lägenheter i småhus. Vad gäller enbostadshus, kedjehus och radhus är de flesta byggda i trä.

1.2 Handlingsprogram

Handlingsprogrammet är ett övergripande dokument som beskriver räddningstjänstens mål och verksamhet samt de risker som kan leda till räddningsinsats. Dokumentet beskriver räddningstjänstens egen förmåga samt genom samverkan förstärka den egna förmågan vid komplicerade insatser. Handlingsprogrammet fastställs av kommunfullmäktige och **ska inför varje ny mandatperiod antas på nytt.** Detta görs av länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

2. Risker i vårt samhälle

2.1 Fakta om olyckor

Egendomsskador

Egendomsskador till följd av olyckor kan vara både omfattande och kostsamma, men det är svårt att uppskatta såväl antalet skador som de kostnader dessa medför. Den statistik som finns tillgänglig bygger på utbetalda försäkringsersättningar. Anlagd brand ökar och speciellt när det gäller förskolor och skolor när det gäller hela riket.

Trafikskador

Enligt uppgift från Trafikverket omkom 358 personer i vägtrafiken år 2009. Detta är något mindre än under 2008. Utvecklingen är positiv när det gäller cyklisterna och äldre medan antalet omkomna motorcyklisterna och mopedister ökar. Att antalet fler motorcyklisterna och mopedister är inblandade i olyckor beror självfallet på en ökad exponering.

Dödade personer i polisrapporterade vägtrafikolyckor fördelade i Sverige efter olyckstyp.

År	Motorfordon- Motorfordon					Motorfordon -						Övrigt	Summa
	Möte	Om- körning	Upphin- nande	Av- sväng	Kors- kurs	Singel	Cykel Moped	Gående	Rådjur Hjort	Älg	Ren		
2001	140	27	9	16	33	177	34	80	2	12	0	53	583
2002	143	22	11	13	56	165	36	56	1	7	0	50	560
2003*	112	5	14	20	72	165	25	53	0	6	0	57	529
2004	89	0	10	9	37	160	31	58	1	10	1	74	480
2005	100	5	9	15	22	158	29	51	0	8	0	43	440
2006	123	2	9	14	32	138	28	53	1	7	0	38	445
2007	125	0	5	21	33	151	33	56	0	9	0	38	471
2008	94	1	8	19	28	128	26	45	0	6	0	42	397
2009	85	1	12	14	20	126	20	41	0	6	0	33	358

Motorfordon = Personbil, lastbil, buss och motorcykel.

*Året 2003 inkluderas även personer som avlidit till följd av sjukdom.

Drunkningsolyckor

Enligt Svenska Livräddningssällskapets sammanställning omkom 82 personer i Sverige vid vatten- och isolyckor under 2009. Det är 25 mindre än under 2008.

Nedan redovisas en tabell för antalet drunknade under de senaste tio åren.

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	summa
2000*	7	10	7	9	10	11	19	17	3	5	12	7	117
2001*	6	5	14	10	9	13	25	13	9	10	6	6	126
2002	6	7	5	10	13	14	21	48	9	7	3	6	149
2003	4	6	8	19	11	12	37	18	5	4	5	5	134
2004	7	4	2	11	16	17	24	21	9	3	4	1	119
2005	6	9	4	8	7	11	26	9	6	8	7	6	107
2006	10	3	1	6	5	19	47	14	12	6	6	6	135
2007	4	3	9	8	6	18	17	18	10	6	3	1	103
2008	5	4	1	12	9	9	28	11	2	9	10	7	107
2009	6	3	2	9	7	8	18	8	7	7	2	5	82
summa	61	54	53	105	90	132	262	177	72	65	58	50	
snitt/år	6	5	5	11	9	13	26	18	7	7	6	5	118

Naturolyckor

Ett varmare klimat med högre energimängder i vädersystemen kommer att påverka det framtida olyckspanoramats. Resultatet kan bli fler naturolyckor, som extrem nederbörd med översvämningar, skogsbränder, stormar och skred samt fler och längre perioder med mycket varmt väder.

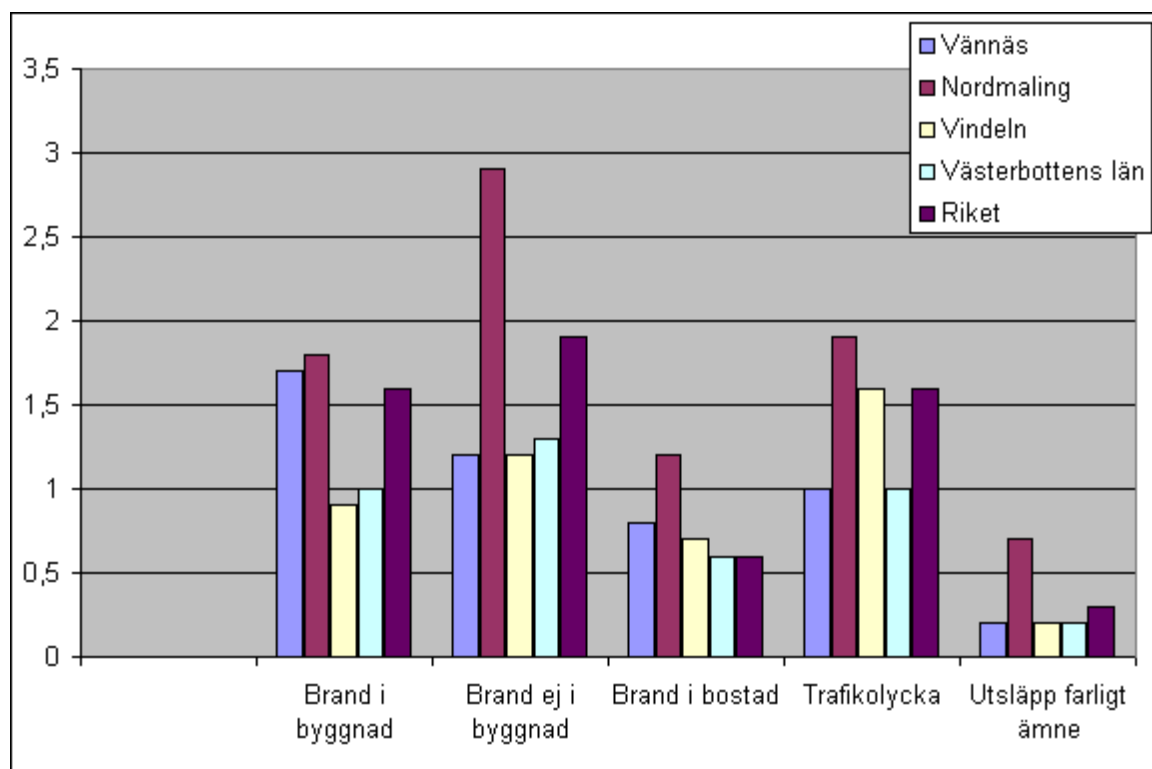
Dödsbränder

Under år 2008 omkom 115 personer vid 108 bränder i Sverige. Det är en större ökning jämfört med år 2007 då 97 personer förlorade livet vid 84 bränder. De flesta dödsbränder inträffar inomhus i byggnader av olika slag. Mer än 90 % av alla dödsbränder i byggnader inträffar i bostäder, jämt fördelat mellan flerfamiljs- hus respektive villor och andra småhus enligt hur befolkningen bor. Den överlägset vanligaste orsaken till dödsbränderna står rökningen för. I 48 % av fallen saknades brandvarnare och i 20 % av fallen fungerade inte brandvarnaren.

År	Antal bränder	Antal döda	Antal döda per brand
1999	100	110	1,1
2000	101	107	1,06
2001	117	133	1,14
2002	127	138	1,09
2003	117	134	1,15
2004	62	65	1,05
2005	101	104	1,03
2006	80	83	1,04
2007	84	97	1,15
2008	108	115	1,06
Totalt	997	1 086	1,09

Jämförelsetal

Olyckor	Vännäs	Nordmaling	Vindeln	Västerbottens län	Riket
Brand i byggnad	1,7	1,8	0,9	1	1,6
Brand ej i byggnad	1,2	2,9	1,2	1,3	1,9
Brand i bostad	0,8	1,2	0,7	0,6	0,6
Trafikolycka	1	1,9	1,6	1	1,6
Utsläpp farligt ämne	0,2	0,7	0,2	0,2	0,3



Källa: MSB statistik olyckor per 1000 invånare 2010

2.2 Olycksutveckling - en prognos

- Antal storolyckor fortsätter att minska.
- Antalet svåra personskador till följd av olyckor inom arbetslivet fortsätter att minska.
- Antalet svåra personskador till följd av olyckor inom transportområdet fortsätter att minska.
- Antalet svåra personskador till följd av olyckor inom hem- och fritidsområdet visar inte på samma minskning.

Detta beror i första hand på:

- sociala faktorer
- demografiska faktorer
- medborgarnas efterfrågan på säkerhet ökar.

Nationella mål

I lagen om skydd mot olyckor anges inriktningen för verksamheten. I första paragrafen anges ”Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdiga skydd mot olyckor.”

I andra paragrafen sägs ”Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.”

I den tredje paragrafen framhålls att ”Räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt”.

Utifrån dessa nationella mål ska kommunerna sedan formulera verksamhetsmål som delas upp i säkerhetsmål och prestationsmål.

Säkerhetsmål beskriver säkerheten i kommunen. De har fokus på enskilda och beskriver tillståndet när det gäller nivån på skyddet och säkerheten.

Prestationsmål beskriver vilka konkreta åtgärder och aktiviteter kommunen tänker genomföra i sina förvaltningar och verksamheter samt de resurser som krävs för att uppnå säkerhetsmålet.

Prestationsmål (resultatmål)

Förvaltningsövergripande mål: Räddningstjänsten ska aktivt stödja/informera/hjälpa igång arbetsplatser med systematiskt brandskyddsarbete.

Vännäs Kommun ska i samverkan med övriga aktörer ha en uppdaterad risk- och sårbarhetsanalys som ska kunna ligga till grund för politisk prioritering/målstyrning. Beredskapssamordnaren samordnar arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen.

Räddningstjänsten ska tillhandahålla de utbildningar som efterfrågas för att förebygga/begränsa brand och för att rädda liv.

Räddningstjänsten ska informera och ge råd till allmänheten. Vi ska så långt som möjligt delta vid sammankomster när föreningar, organisationer så önskar med säkerhetsinformation.

Räddningstjänsten/kommunen ska arbeta för att alla bostäder bör ha minst en fungerande brandvarnare.

Räddningstjänsten ska ge rådgivning till allmänheten, företag och organisationer.

Räddningstjänsten ska ha insatsplaner på anläggningar som innebär särskilda risker för personer eller egendom exempelvis stora samlingslokaler, vårdanläggningar i två plan, eller mer, mm.

Samtliga nämnder ska göra en risk- och sårbarhetsanalys för sitt ansvarsområde, enligt Lagen om extraordinära händelser.

2.3 Arbete – Näringsliv

Arbetsgivare med 10 eller fler anställda

Företag	Bransch	Anställda
Banverket produktion	Kommunikation	45
Doorina Vännäs AB	Träindustri	91
Kaj Johansson	Åkeri väg- och anl. byggnad	78
Ica Supermarket	Detaljhandel	35
Vårdcentralen	Sjukvård	37
EuroMaint rail	Verkstad (järnvägsfordon)	34
NK Lundströms trävaror	Sågverk och skogsbruk	38
Konsum	Detaljhandel	27
Vännäs församling	Svenska kyrkan	18
Vännäs Buss AB	Kommunikation	20
Trejon	Tillv/försäljning maskiner	30
Vännäs plåt	Plåtfabrik	17
Agrisera	Bioteknik	15
Folktandvården	Tandvård	13
Postens servicenät	Distribution	10
Johanssons Maskin AB	Maskinförsäljning	12
Norrmejerier	Seminstation	11
Sjöströms Buss	Kommunikation buss	10
Vännäs kommun	Kommunal service	1004
Green Cargo	Kommunikation järnvägstrafik	85
Germ	Smörjutrustning	11
Balfour Beatty	Kommunikation järnväg	13

2.4 Bakgrund

Människor som vistas i kommunen både permanent och tillfälligt ska känna trygghet och säkerhet i alla miljöer som man befinner sig i. Brand och olycksrisker ska om möjligt fortlöpande minskas. När en olycka har inträffat ska ett snabbt och ett effektivt ingripande ske för att begränsa skadekonsekvenserna på människor, egendom och miljö.

I lagen om skydd mot olyckor (LSO) tydliggörs den enskildes ansvar att förebygga olyckor och vidta åtgärder för att minska konsekvenserna vid olyckor. Det är när deras egen förmåga inte är tillräcklig i en olyckssituation som samhället ska ingripa och stödja. Samhället har också en skyldighet att ingripa om den enskilde inte följer de regler som finns då de riskerar sitt eget och andras liv eller hälsa samt skador på egendom eller miljön i samhället.

För att uppnå en säker kommun måste följande lagstadgade arbeten genomföras;

- utöva tillsyn
- svara för räddningstjänst
- stödja den enskilde i sitt arbete att följa lag och ordning
- samordna olycksförebyggande arbete
- utföra olycksundersökning efter olycka
- svara för sotning och brandskyddskontroll av eldstäder och rensningspliktiga kanaler.

3. Risker i vårt samhälle

Vi lever i en värld där teknik styr stor del av våra liv. Storskalighet, stordrift och i en snabbare takt utvecklas ny teknik och i många avseenden dåligt prövade. Denna utveckling innebär att riskerna förändras eller förnyas.

Under de senaste årtiondena har också antalet riskkällor, d v s potentiella hot mot samhället, ökat. Det har blivit allt svårare för den enskilde att identifiera och värdera olika risker.

För att skapa ett tryggt och säkert samhälle behövs information och ökad kunskap om de risker som finns och deras konsekvenser för liv, egendom och miljö.

3.1 Fakta om olyckor

Nedanstående uppgifter är hämtade från NCO - Nationellt Centrum för erfarenhetsåterföring från Olyckor. Redovisad olycksstatistik gäller för hela Sveriges befolkning

- · Fallolyckor är den vanligaste olyckskategorin.
- Äldre är överrepresenterade i så gott som alla olyckskategorier.
- Män är överrepresenterade i samtliga olyckskategorier.
- Antalet svåra personskador till följd av olyckor inom transportområdet fortsätter att minska.

3.2 Kommunal riskanalys

Riskanalys innebär att befintliga riskkällor identifieras och riskklassificeras. Vid bedömning görs en avvägning mellan konsekvensernas storlek och sannolikheten att olyckan ska inträffa.

Riskanalyser kan omfatta alla tänkbara risker i samhället, såsom bränder, explosioner, kemikalieolyckor, utflöden, översvämningar, avbrott i kommunal teknisk försörjning, brister i försäkringsskydd mm. I stort sett hela samhället är utsatt för risker i olika former. Riskkällor ska i första hand reduceras eller om möjligt helt elimineras. Detta sker genom skadeförebyggande verksamhet. Alla riskkällor kan dock inte elimineras eller minskas tillräckligt, därför kommer skadeavhjälpande verksamhet alltid att behövas i samhället.

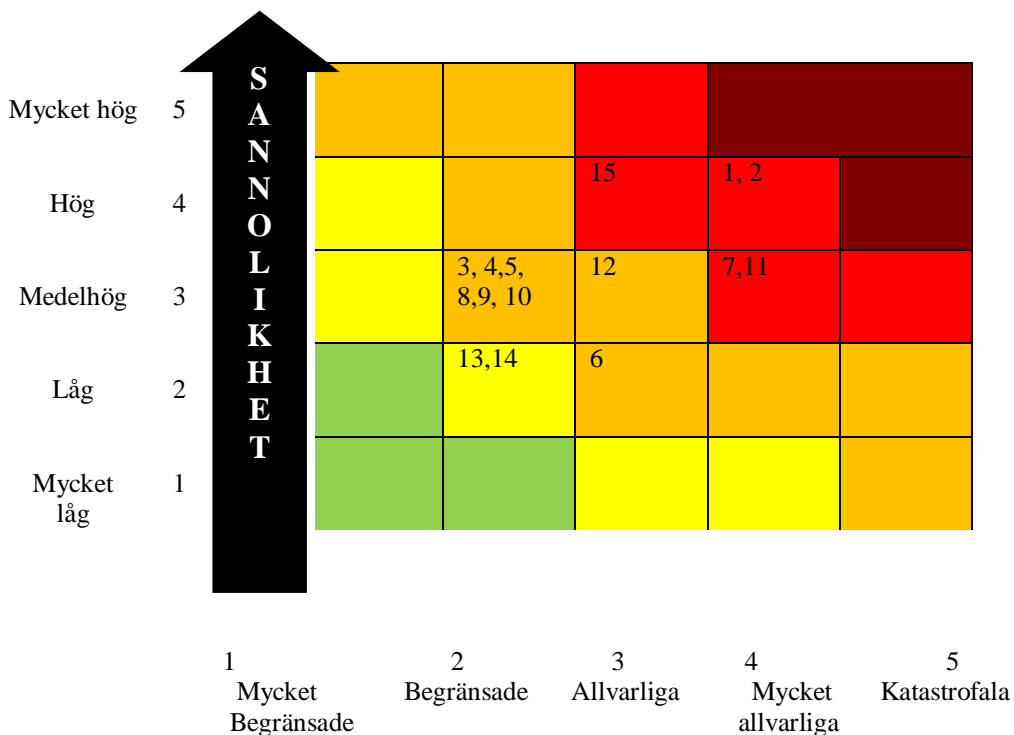
Varje förvaltning ska jobba enligt denna riskmatris under mandattiden och den ska revideras varje år eller när något väsentligt sker inom kommunen. Vännäs kommun jobbar enligt den riskmatris som finns nedan beskriven.

Riskmatris

1. Omfattande störning i elförsörjning
2. Omfattande störning i elektronisk kommunikation
3. Avbrott i kommunaltekniska system
4. Katastrof utanför kommunen med kommunmedborgare inblandade
5. Översvämningar/höga flöden
6. Ras och skred
7. Stor olycka/ kommunikationsolycka med många inblandade
8. Trafikolycka
9. Skogsbrand
10. Tågolycka
11. Bussolycka
12. Brand i byggnad
13. Drunkning
14. Oväder
15. Järnvägsolycka med farligt gods

Sannolikhet
1 Mycket låg
2 Låg
3 Medelhög
4 Hög
5 Mycket hög

Konsekvens
1 Mycket begränsad
2 Begränsad
3 Allvarlig
4 Mycket allvarlig
5 Katastrofala



Målsättningar.

Enligt riskmatrisen ska kommunen jobba med följande.

- Minska risken
- Minska följderna av störningar i telenätet samt sakra kommunikationerna mellan kommunala förvaltningar.
- Utbilda/öva räddningstjänsten på större olyckor på väg/järnväg.

KONSEKVENSN

3.3 Sammanfattning av riskanalys

Lagen, LSO, säger att en kommun ska ha en handlingsplan för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Programmet ska belysa de risker som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsats.

Den stora inventeringen av risker i kommunen år 1996 har i dagsläget endast redaktionellt ändrats till vad som gäller i nuläget. Transport av farligt gods genom tätortens centrala delar och då i huvudsak den stora mängd/volym som går på järnvägen. En olycka med farligt gods i tätbebyggt område kan få svåra konsekvenser. Olyckor av sådana slag är svåra att förebygga men sannolikheten liten att den inträffar.

Industriområdena är bra lokaliserade och en olycka kommer att kunna begränsas inom industriområdets gränser. De bensinstationer som finns idag är riskmässigt bra placerade. Systematiska förebyggande åtgärder vidtas fortlöpande för att minska riskerna i berörda områden. Tidigare risk för översvämningar har åtgärdats så långt det är möjligt.

Riskerna i samband med att det transporteras mycket folk till och från Vännäs med bussar så kommer en olycka rent statistiskt sett att inträffa vilket medför många skadade och drabbade.

4. Räddningstjänstens insatser i Vännäs kommun

Varje år görs inom Vännäs kommun mellan c:a 70 – 100 räddningsinsatser.

Räddningstjänstens utryckningsstatistik 2001 – 2010

Olyckstyp / År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Brand i byggnad	18	29	10	22	16	23	16	14	17	18
Brand ej i byggnad	13	22	29	16	15	29	22	10	4	15
Trafikolycka	13	16	14	19	9	13	12	7	11	12
Utsläpp farligt ämne	3	5	4	5	5		1	3	6	5
Drunkning-/tillbud		1				1	1			1
Nödställd person						1	1	1		1
Nödställt djur		1		1	1	2		1	1	1
Stormskada		1					1			
Bergras/jordskred	1									
Annan vattenskada	1	1					1			2
Annan olycka	1	4	1	1	1					
Automatlarm, ej brand/gas	22	23	28	36	21	23	19	25	24	30
Förmodad brand	4	6	5	6	1			1	6	5
Falsklarm brand			2		1	2	1			1
Förmodad räddning	1	1							1	1
Falsklarm räddning			1	1						1
I väntan på amb.	1			1						
Hjälp till ambulans					1		1	2	3	4
Hjälp till polis							1			1
Trygghetslarm						1	4	1		
Hiss ej nödläge		1	1			1			1	
Annat uppdrag	1	1	1	3	1	7	1			1

4.1 Olyckor som kan inträffa

Med storolyckor avses olyckor som är omfattande i bemärkelsen att de kräver många liv eller ger mycket stora skador. Sådana händelser kan vara stora bränder, många skadade vid flyg-, tåg- eller bussolycka eller stort kemikalieutsläpp. Nedan listas några av storolyckor som kan inträffa i kommunen, sannolikheten att den inträffar är liten.

- Brand i publik lokal.
- Brand i vårdinrättning.
- Flyghaveri passagerarplan.
- Gasutsläpp i bebyggt område.
- Järnvägsolycka.
- Olycka med farligt gods.
- Olycka med utsläpp av kemikalie till vattentäkt.
- Trafikolycka mellan buss och annat tungt fordon.
- Trafikolycka mellan buss och tåg.
- Trafikolycka mellan buss och personbil.
- Snöoväder.
- Översvämning.

4.2 Kommunens säkerhetsmål.

- Minska insatstiden för räddningstjänsten med förlarm.
- Minska skadeutvecklingen för drabbade vid olyckor.
- Kontrollera efterlevnaden av Lagen om skydd mot olyckor på utvalda objekt i kommunen.

4.2.1 Olycksförebyggande verksamhet - organisation

Det olycksförebyggande arbetet i Vännäs kommun bygger på att respektive nämnd och styrelse är ansvarig för säkerheten i sin verksamhet och att kommunfullmäktige är ytterst ansvarig för att en god säkerhet finns och upprätthålls inom kommunen.

Kommunen har för sitt säkerhetsarbete en riskhanteringsgrupp. I gruppen ska ingå kommunchef, risk- och beredskapssamordnare, räddningschef, socialchef, barn- och utbildningschef samt samhällsbyggnadschef. Riskhanteringsgruppens uppgifter är att aktivera och stödja förebyggande insatser i syftet att förbättra säkerheten, skyddet och ska därmed fungera som rådgivare och samordnare i kommunens nätverk för det olycksförebyggande arbetet. Gruppen ska sammankallas minst två gånger/år.

Kommunens olycksförebyggande arbete ska bedrivas på ett sådant sätt att det ska stödja den enskildes förmåga att främja olycks- och skadeförebyggande verksamhet i kommunen.

Plan- och miljönämnden (Räddningsnämnd) ska följa riskutvecklingen i kommunen och arbeta för ett säkrare och tryggare samhälle för alla som bor och vistas inom kommunen.

4.2.2 Systematiskt brandskyddsarbete

Alla ägare av byggnader eller anläggningar, samt nyttjanderättsinnehavare som bedriver någon form av verksamhet, ska bedriva ett systematiskt och kontinuerligt brandskyddsarbete för att uppfylla intentionerna i lag om skydd mot olyckor. Detta innebär att brandskyddet ska dokumenteras. Vid tillsyn kontrollerar räddningstjänsten att verksamheten arbetar systematiskt med sitt brandskydd. Syftet med tillsynen är att stärka den enskildes ansvar för att skydda sig själv, sin egendom och miljön. Tillsynen riktar sig i första hand mot mer riskfyllda byggnader och anläggningar. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskrifter om skriftlig redogörelse som anger vilka typer av byggnader och anläggningar som berörs.

Kommunen ska ha en plan för hur ofta fastighetsägare/verksamheter har skyldighet att lämna in skriftlig brandskyddsredogörelse.

4.2.3 Tillsyn av särskilt farlig verksamhet

Kommunen har ingen anläggning enligt lagen om skydd mot olyckor, kap 2, 4 §, som klassas som särskilt farlig verksamhet.

4.2.4 Tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor

Tillståndsärenden för hantering av brandfarlig vara handläggs av räddningstjänsten på delegering av plan och miljönämnden. Samråd görs med andra myndigheter som berörs av ärendet.

4.2.5 Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor

Tillsyn av hanteringen av brandfarliga och explosiva varor utförs av räddningstjänsten på delegering av plan och miljönämnden. Register över tillsynsobjekt och tillsynsfrister finns hos räddningstjänsten.

4.2.6 Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll utförs. Sotningsverksamheten bedrivs i entreprenadform. Kommunen utgör ett sotningsdistrikt. Beslut har fattats om att i vissa fall tillåta fastighetsägaren att själv få utföra sotning om det kan ske på ett ur brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Handläggningen av dessa beslut görs av räddningstjänsten på delegering av plan- och miljönämnden.

4.2.7 Prestationsmål (förebyggande)

Kommunen ska ha ett system för att kunna ta emot samt lagra data för det förebyggande arbetet.

Alla invånare ska få information om brandvarnarens betydelse för att rädda liv.

I kommunens samtliga verksamheter ska SBA (systematiskt brandskyddsarbete) arbetas med.

Utbilda elever i årsklass 5 och 9 i brand- och olycksförebyggande arbete.

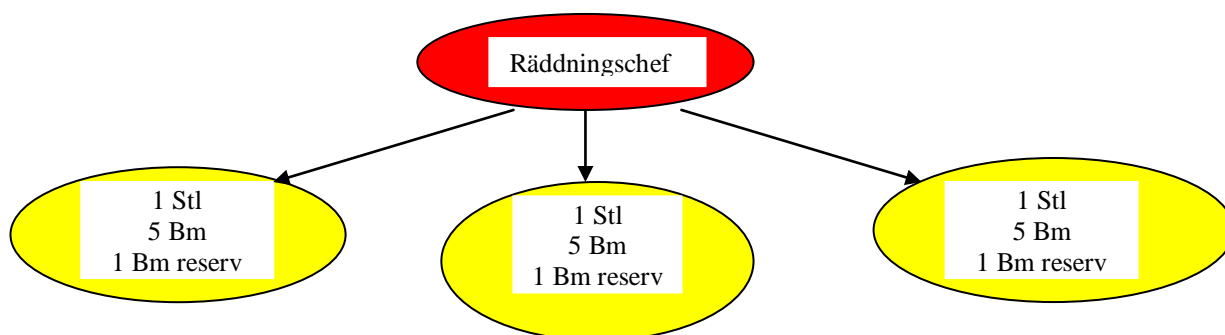
I samverkan med andra förvaltningar erbjuda äldre i kommunen utbildning i hur man kan förebygga skador och andra olyckor i hemmen.

Kommunen ska samverka med myndigheter, andra kommuner och företag för att uppnå förebyggande olycksarbete.

5. Räddningstjänstens organisation

Kommunfullmäktige (Kf) är kommunens högsta beslutande organ, följd av kommunstyrelsen (Ks) och kommunstyrelsens arbetsutskott (Ksau) som är kris- och beredskapsnämnd. Räddningsnämnd är plan- och miljönämnden (POM). Utanför den politiska organisationen finns en förvaltningsorganisation, samhällsbyggnadsförvaltningen, där räddningschef är avdelningschef för räddningstjänsten.

5.1 Räddningskårens organisation



Kommunens räddningschef och ställföreträdande räddningschef ska vara heltidsanställd med placering på brandstationen i Vännäs.

Räddningschef i beredskap (RCB) samordnas med Nordmalings kommun där räddningschef och stf räddningschefer från respektive Nordmalings och Vännäs räddningstjänster delar på tjänsten som RCB.

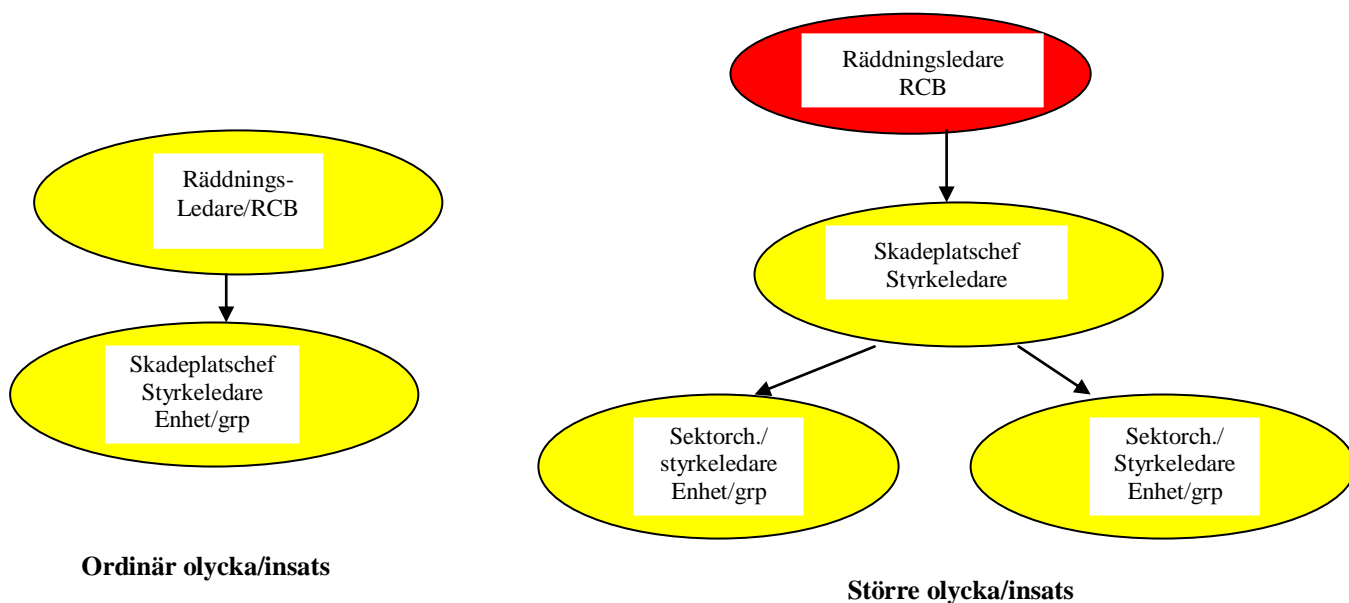
Räddningstjänsten har beredskap dygnet runt och räddningsstyrkan består av en st styrkeledare och fem st brandmän som har beredskap var tredje vecka. Det finns en personalpool med tre st utbildade brandmän för att täcka sjukdomar, ledigheter och semestrar.

Räddningschef i beredskap ska upprätthållas av personal med lägst brandmästare eller räddningsledare B samt tillsyn A.

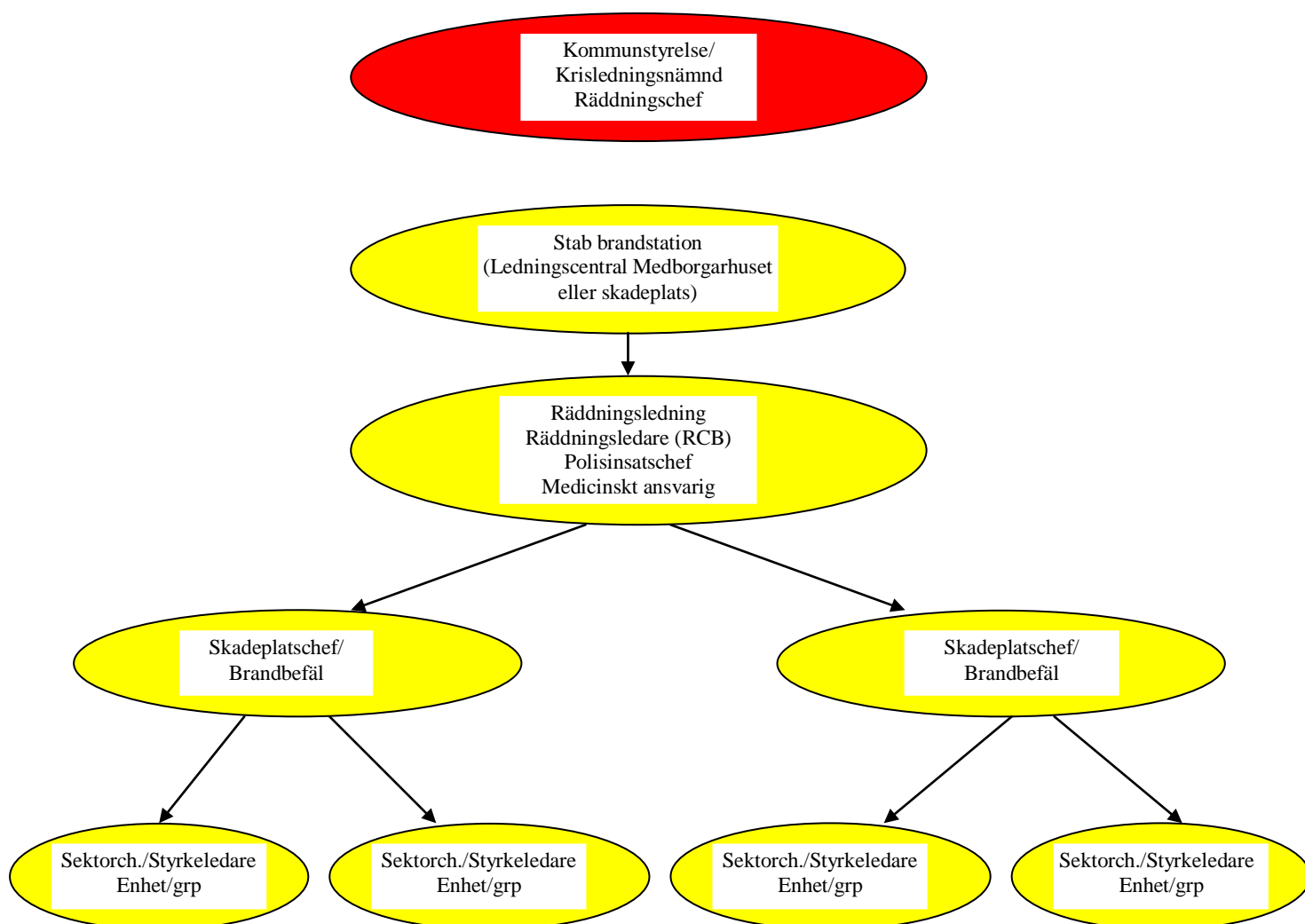
Styrkeledare är skadeplatschef/sektorchef för räddningstjänstens insatser.

Lokaler och resurser för en funktionell stabsverksamhet finns på brandstationen i Vännäs och i ledningscentral Medborgarhuset.

5.2 Ledningsorganisation vid insats



5.3 Ledningsorganisation vid stor olycka/extraordinär händelse



6. Kompetens

<i>Befattning</i>	<i>Kompetens/utbildningsnivå</i>	<i>Anmärkning</i>
Räddningschef	Brandmästarkompetens eller räddningsledare. B Tillsyn och förebyggande A	Dagtid ingå i chef i beredskap
Stf räddningschef	Brandmästarkompetens eller räddningsledare. B Tillsyn och förebyggande A	Dagtid ingå i chef i beredskap
Räddningsledare	Brandmästarkompetens eller räddningsledare. B Tillsyn och förebyggande A	Kvällar/helger ingå i chef beredskap
Styrkeledare	Brandförmansexamen deltid eller räddningsledare A	Beredskapstjänst
Brandman deltid	Brandman deltid 5 v eller räddningsinsats 9 v.	Beredskapstjänst

7. Räddningstjänstens insatsförmåga

Räddningstjänsten i Vännäs är organiserad för att klara en räddningsinsats i kommunen samt klara flera samtidiga eller omfattande insatser genom samverkan med andra räddningstjänster. Inom Umeåregionen finns en väl utbyggd samverkan mellan räddningstjänsterna omfattande såväl avtal om ledningsresurser, räddningsresurser som avtal om snabb insats från närmaste räddningsstyrka oavsett kommungräns.

Vidare finns utvecklad samverkan med landstinget, polismyndigheten, hemvärnet och andra myndigheter och aktörer.

7.1 Bränder

Bränder orsakar ofta stora egendomsskador samt stora följdverkningar för såväl den enskilde som för samhället. Varje år dör i Sverige mellan 100 - 150 personer i samband med bränder och skadekostnaderna uppgår till flera miljarder kronor.

Räddningstjänsten ska ha förmåga att kunna minska skador på människor, egendom och miljö i samband med brand.

- Kunna påbörja räddningsinsats inom 10 minuter för grupp 1-bebyggelse (förtätad bebyggelse Vännäs och Vännäsby tätorter).
- För 80 % av hushållen ska en räddningsinsats kunna påbörjas inom 20 minuter. Resterande 20 % av hushållen inom 30 minuter.
- Livrädda med rökdykare i bostadsbebyggelse.
- Utrymma/livrädda från byggnad.
- Utföra invändig släckning av byggnad.
- Utföra restvärdesräddning.
- Utföra släckning av brand i terräng.
- Utföra släckning vid brand i brandfarlig vätska.
- Utföra första hjälpen på skadade.

7.2 Trafikolyckor

Vid trafikolyckor krävs ofta hjälp från räddningstjänsten för att frigöra drabbade för vidare transport till sjukhus. Tiden från det att olyckan inträffat tills att den drabbade får vård på sjukhus är ofta avgörande för den drabbades liv och hälsa. Erfarenhet har visat att denna tid inte bör överskrida en timme. Vid trafikolyckor ska räddningstjänsten ge sjukvården förutsättningar att klara den så kallade gyllene timmen.

- Utföra losstagning av fastklämda personer.
- Utföra säkring av olycksplats.
- Utföra första hjälpen på skadade.

7.3 Utsläpp av farliga ämnen

Genom Vännäs kommun transporteras stora mängder farliga ämnen. Dessa ämnen utgör en risk för människor och utgör även en stor risk för miljön vid utsläpp.

- Utföra livräddning i riskmiljö.
- Utföra begränsning av utsläpp av farliga ämnen till land och på vatten.
- Utföra brandsläckning i samband med utsläpp av farliga ämnen.
- Utföra första hjälpen.

7.4 Övriga räddningsinsatser

Inom Vännäs kommun finns två älvar som rinner genom kommunen samt ett antal övriga vattendrag. Under såväl sommar- som vintertid inträffar olyckor på våra vattendrag. Varje år dör drygt 100 personer i Sverige i samband med drunkningsolycka.

Minska skador på människor, egendom och miljö i samband med övrig räddningsinsats.

- Utföra ytlivräddning under alla årstider.
- Utföra första hjälpen.
- Kunna transportera/hämta skadade utanför farbar väg på uppdrag av Landstinget.
- Utföra läns-pumpning till enstaka fastigheter.
- Utföra djurlivräddning.
- Utföra räddningstjänståtgärder vid ras, skred och stormskada.

7.5 Komplexa olyckor

Inom Vännäs kommun finns starkt trafikerade vägar, järnväg samt inflygningsstråk mot flygplatsen i Umeå.

Minska skador på människor, egendom och miljö i samband med komplex (stor) olycka.

- Leda och samordna en större räddningsinsats med samverkande organ från andra myndigheter, organisationer samt förstärkande enheter från andra räddningstjänster.
- Inom Umeå räddningsregion finns gemensam ägd kemskyddsutrustning med placering på brandstationen i Umeå. I den utrustningen finns möjlighet att utföra indikering av farligt ämne och radioaktivitet. Resursen larmas med automatik beroende på händelseinsats i Vännäs kommun. I kemresursen ingår även tillgång till brandingenjörskompetens.
- Genom förstärkning och då i första hand resurser från Umeå brandförsvaret kunna utföra invändig brandsläckning i större anläggningar i s k hög riskmiljö.

- För samtliga verksamheter, så kallade högriskanläggningar, ska aktuell insatsplan finnas. En sådan anläggning innebär en större risk för dels de som bor/vistas i anläggningen eller för räddningstjänstens personal vid räddningsinsats.

7:6 Målsättning för Vännäs räddningstjänst

Delmål som räddningstjänsten ska klara av	Vännäs räddningstjänst 1 + 5	Med hjälp från annan kommun	Tid innan annan räddningstjänst kommer till hjälp från Bjurholm, Umeå, Nordmaling
Ledning och samordning vid en större olycka/insats	Ja, delvis	Ja	30 min
Trafikolycka med 1-2 personer fastklämda	Ja		
Trafikolycka med flera fastklämda	Nej	Ja	30 40 min.
Bussolycka med flera skadade	Ja, endast dellyft	Ja Gemensam resurs i Umeå	30 – 40 min.
Kemolycka tåg, landsväg	Ja, livräddning och inpaktering	Ja Gemensam kemresurs i Umeåregionen och ingenjörskompetens	30 – 40 min.
Livräddning vid villabrand/lägenhetsbrand	Ja	Enligt index kommer Bjurholm vid bränder	30 min
Livräddning över 5 våningar	Ja	Enligt index kommer Bjurholm vid bränder	30 min
Större radhusbrand/industri	Nej	Umeå, Bjurholm, Nordmaling	30 – 40 min
Långa inträngningsvägar vid brand-kemolycka (mer än 25 meter)	Nej	Umeå, Bjurholm Nordmaling	30 – 40 min
Mindre skogsbrand	Ja		
Större skogsbrand	Nej	Umeå, Bjurholm, Nordmaling	30 – 40 min.
Ytlivräddning med båt eller hansabräda	Ja		
Utsläpp av farligt ämne	Ja	1+4 kemdykare samt tankbilsresurs 1 brandman	
Transport av skadade i terräng sommar och vinter	Ja		
Översvämning i ett mindre antal fastigheter	Ja		
Bärhjälp till landstinget	Ja	Avtal	

7.7 Uppföljning

Alla olyckor ska enligt 3 kap, 10 §, lagen om skydd mot olyckor som föranlett en räddningsinsats utredas i skäligen omfattning. De mindre olyckorna dokumenteras av ansvarig räddningsledare i ordinarie insatsrapport. Mer komplexa olyckor får utredas av speciellt utbildad personal, specialister eller annan personal som finns att tillgå. Erfarenheterna från utredningarna ska återkopplas för att såväl förbättra det förebyggande arbetet samt räddningsinsatsarbetet. Även arbete med konsupplad statistik vid olyckor ska under mandatperioden införas.

Följande olyckor ska utredas mera grundligt:

- * Olycka när personer omkommer vid en brand.
- * Trafikolyckor med dödlig utgång.
- * Brandspridning mellan flera brandceller.

8. Övning

Regelbunden utbildning och övning ska genomföras för att vidmakthålla kompetens, rutiner och kunnande att sköta all utrustning inom räddningstjänsten på ett professionellt sätt. Inriktning på övningar ska präglas av de risker/insatser som är troliga för Vännäs kommuns riskbild. Antal övningstimmar per år ska uppgå till 50 timmar för varje brandman. Övningsprogram ska upprättas årligen. Övningarnas genomförande ska dokumenteras och även vilka personer som deltagit.

9. Brandvattenförsörjning

För att säkerställa att vatten finns för brandsläckning har samhällsbyggnadsförvaltningen /gatuavdelningen och räddningstjänsten följande ansvar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

- * Anlägga och underhålla anordningar för försörjning av vatten för räddningstjänsten.
- * Brandposternas antal och placering bestäms i samråd med räddningsschefen.
- * Där så erfordras ordna branddammar eller andra vattentag.
- * Ansvara för att brandposter och vattentag är tydligt utmärkta.
- * Genomföra årlig kontroll och tömning av alla brandposter.
- * För dimensionering av brandpostnätet tillämpa Svenska Vatten- och Avloppsföreningens regler.
- * Ansvara för att räddningstjänsten har aktuella kartor som visar brandposter, vattentag och branddammars läge.

Räddningstjänsten ska:

- * Där det så kallade alternativsystemet tillämpas säkra släckvattentillgången med räddningstjänstens tankfordon.
- * Inventera pumpplatser inom kommunen.
- * Meddela gatuavdelningen vid större vattenuttag i brandposter.

10. Larmning

- * Räddningstjänsten är ansluten till SOS-Alarm AB i Skellefteå, SOS-central för Västerbottens län.
- * Direkt alarmering av räddningsstyrkan ska även kunna ske från belyst alarmeringsanordning utanför brandstationen.
- * Automatiska brandlarm ska kunna anslutas till SOS-centralen för direkt alarmering av räddningstjänsten.
- * Reservalarmering vid avbrott på telenätet sker via SOS- Alarm till räddningstjänstens utalarmeringsutrustning.
- * Utlarmning ska ske digitalt.

11. Varning till allmänheten

Räddningsarbetet vid en olycksplats leds alltid av en räddningsledare. Vid omfattande/komplexa och långvariga insatser upprättas normalt en stab/bakre ledning där bland annat ett särskilt informationsbefäl kan ingå. Den ytterst ansvarige för att nödvändig information lämnas samt att allmänheten varnas vid allvarliga olyckor är alltid räddningsledaren.

Olyckstyper som kan medföra särskilt informations- och/eller varningsbehov är:

- utsläpp av brandfarliga och/eller giftiga gaser
 - överhängande risk för explosion
 - omfattande brand som avger stora mängder giftig eller irriterande brandrök
 - tågolycka
 - teleavbrott
 - översvämning/dammbrott
 - snöoväder
 - begäran om särskild hjälp eller assistans.
- * Varning via Sveriges Radio "s k myndighetsmeddelande", sker enligt gällande rutiner efter räddningsledarens begäran.
- * Inom Vännäs tätort ska signalen "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA) kunna sändas via tyfonanläggning. Signalen ska sändas vid större nödläge efter beslut av räddningsledare. VMA-signalen består av 7 sekunder långa ljudstötar med 14 sekunders paus emellan.

7 sek	14 sek	7 sek	14 sek	7 sek	14 sek
-------	--------	-------	--------	-------	--------

- * När signalen hörs ska allmänheten bege sig inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på riks- eller lokalradion.
- * VMA-signalen ska kunna aktiveras från brandstationen i Vännäs och som alternativ även från brandstationen i Umeå. Räddningstjänsten svarar för underhållet av varningssystemet.

12. Information

- * Kommunen ska genom befintliga informationskanaler, hemsida samt KommunINFO, se till att allmänheten får en bra och aktuell information om varningsfrågor samt räddningstjänstens verksamhet.
- * Allmän information om larm- och varningsrutiner finns också i Telias telefonkatalog

13. Samverkan / Avtal

För att kunna möjliggöra snabbast tänkbara hjälp vid olyckshändelse sker samverkan över kommungränsen. Finns räddningsstyrka i annan kommun som har kortare insatstid till olycksplats ska den larmas ut.

Avtal om samverkan finns mellan

- Alarmeringsavtal: Mellan Vännäs kommun och SOS- Alarm i Skellefteå angående 112-funktionen.
- Vännäs Nordmaling och Umeå kommuner.
- Bjurholm och Vännäs kommuner om räddningschef
- Bjurholms, Nordmalings och Vännäs kommuner om gemensam räddningschef i beredskap (RCB).
- Västerbottens Landsting och Vännäs kommun om terrängtransporter av skadade.
- Trafikverket Produktion Västerbotten och Vännäs kommun om att städa vägbana fri från hinder och skräp i samband med olycka.
- Trafikverket/Infranord och Vännäs kommun om behjälplig vid återställning, sanering/rengöring efter olycka längs järnväg.
- Räddningstjänsten i Kristianstads kommun och Vännäs kommun med hjälp vid nödlarm av ensamarbetande.
- Restvärdesskyddsavtal: Tjänst som utförs efter att räddningstjänst har upphört, för att rädda återstående värden. Avtalet upprättat mellan Vännäs kommun och Försäkringsbranschens Restvärderäddning AB.

14. Räddningstjänst under höjd beredskap

Kommunens organisation för räddningstjänst under höjd beredskap bygger på en förstärkning av den fredstida organisationen. Under en anpassningsperiod som anses vara upp till tio år, förstärks och övas krigsorganisationen. En väl fungerande räddningstjänst i fred är förutsättningarna för en bra organisation vid höjd beredskap.